

Voorstel aan de gemeenteraad

Raadsvoorstel Zienswijze jaarstukken 2023 en ontwerpbegroting 2025 en geactualiseerde begroting 2024 VRU

Beleidsveld	Openbare Orde en Veiligheid
Organisatieonderdeel	Openbare Orde en Veiligheid
Opsteller	Ellen Peeters
Kenmerk	12290847
Vergaderdatum Raad	6 juni 2024
Referendabel	Nee (artikel 1:2 lid 2 onder i Verordening raadgevend referendum)
Geheim	Nee

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor te besluiten:

1. De bijgevoegde brief vast te stellen als zienswijze van de raad, met daarin:
 - a. instemming met de voorlopige jaarstukken 2023 VRU;
 - b. instemming met de geactualiseerde begroting 2024 en ontwerpbegroting 2025 VRU;
 - c. een procesvoorstel ter voorbereiding op de begroting voor 2026;
 - d. het verzoek om aandacht te besteden aan het versterken van een veerkrachtige samenleving;
 - e. het verzoek om een lange termijnvisie op het dekkingsplan voor de brandweer.

Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris,

de burgemeester,

Samenvatting

Met bijgaande brief geeft de raad een positieve zienswijze af op de financiële stukken van de Veiligheidsregio Utrecht (VRU). Tevens is een procesvoorstel opgenomen ter voorbereiding op de begroting voor 2026, gezien de grote opgave die gemeenten wacht in het ravijnjaar 2026. Voor de besteding van de gelden voor crisisbeheersing verzoekt de raad om aandacht voor het versterken van een veerkrachtige samenleving. Tot slot vraagt de raad de VRU om een lange termijnvisie op het dekkingsplan voor de brandweer.

Context

Aanleiding

Per brief van 29 maart 2024 heeft de secretaris van het bestuur van de VRU de financiële stukken van de VRU aan de raad aangeboden. De raad wordt gevraagd om uiterlijk op 24 juni 2024 een zienswijze in te dienen op deze stukken. In de jaarstukken laat de VRU zien wat in 2023 is bereikt.

Juridische context

Conform artikel 4.5 van de Gemeenschappelijke Regeling VRU worden de gemeenteraden van de VRU in de gelegenheid gesteld een zienswijze over de voorlopige jaarrekening te geven.

Gemeentelijke financiële situatie

Eventuele bezuinigingen hebben geen invloed op besluitvorming tav vaststelling jaarstukken VRU. Vaststelling jaarstukken VRU heeft positief effect op het financieel beeld voor 2024 van €0,632 miljoen. Hier komen we in de 2^e Bestuursrapportage 2024 op terug.

Beslistermijn

Op grond van artikel 4.4. lid 1 van de Gemeenschappelijke Regeling VRU zendt het dagelijks bestuur de ontwerpbegroting ten minste twaalf weken voordat de ontwerpbegroting aan het algemeen bestuur wordt aangeboden toe aan de raden. De zienswijze moet volgens de aanbiedingsbrief op 24 juni bij de VRU binnen zijn. De raden hebben hiervoor 12 weken.

Behandeling in de raadscommissie VBF en in de raad is voorzien op 30 mei respectievelijk 6 juni 2024. Hiermee wordt voldaan aan de wettelijke termijnen.

Beoogd effect

De zienswijze wordt betrokken bij het opstellen van de definitieve stukken die op 8 juli ter vaststelling aan het Algemeen Bestuur van de VRU worden aangeboden.

Eerdere besluitvorming en informatievoorziening aan de raad

De raad heeft een [zienswijze](#) gegeven op de Kaders begroting 2025 (18 januari 2024, agendapunt 13).

Beslispunten, Argumenten en Kanttekeningen/Risico's

Beslispunt	
1	De bijgevoegde brief vast te stellen als zienswijze van de raad, met daarin: a. instemming met de voorlopige jaarstukken 2023 VRU; b. instemming met de geactualiseerde begroting 2024 en ontwerpbegroting 2025 VRU; c. een procesvoorstel ter voorbereiding op de begroting voor 2026; d. het verzoek om aandacht te besteden aan het versterken van een veerkrachtige samenleving; e. het verzoek om een lange termijnvisie op het dekkingsplan voor de brandweer.
Argumenten	
1.1	<u>Er is over 2023 een positief resultaat van €4,5 miljoen, waarvan €2 miljoen wordt teruggestort naar gemeenten</u> Dit wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door aanvullende overheadvergoeding vanuit het rijk voor de werkzaamheden voor de crisisnoodopvang (€1,6 miljoen in 2022 en €2,5 miljoen in 2023). Voor gemeente Utrecht bedraagt de teruggestorting €0,632 miljoen (van

	de betaalde €29,531 miljoen voor 2023).
1.2	<u>De geactualiseerde begroting 2024 en de ontwerpbegroting 2025 zijn in lijn met de eerder gestelde kaders.</u> De raad heeft een instemmende zienswijze afgegeven op de Kaders begroting 2025. Er wordt geen bijdrage voor nieuwe ontwikkelingen gevraagd.
1.3	<u>Gemeenten wacht een grote opgave in het ravijnjaar 2026 en stellen gezamenlijk voor dat alle gemeenschappelijke regelingen besparingsmogelijkheden in kaart brengen.</u> Dit vragen we in een vroeg stadium, voorafgaand aan het vaststellen van de kadernota 2026.
1.4	<u>In de begroting voor crisisbeheersing zit nog geen voorstel voor het versterken van een veerkrachtige samenleving.</u> O.b.v. de maatschappelijke ontwikkelingen en de Landelijke Agenda Crisisbeheersing benadrukt het college graag het belang hiervan.
1.5	<u>De groei van de stad en de regio zijn van invloed op het dekkingsplan van de brandweer en een eventuele nieuwe kasernen ontwikkelen kost veel tijd.</u> Ontwikkeling van een nieuwe post kost al gauw 5 jaar. Uitbreiding van bestaande posten kost ook een paar jaar. Strategisch programmeren is nodig. Het college ziet graag dat de VRU voor de lange termijn strategisch kijkt naar groeikernen in de regio en een efficiënte spreiding van brandweerposten.
Kanttekeningen/Risico's	
1.2	<u>VRU stort €2,5 miljoen van het positieve rekeningresultaat 2023 in de egalisereserve in plaats van dit ook terug naar gemeenten te storten.</u> VRU zet dit in voor continuering van de huidige taakuitvoering en voor verbetering van de arbeidsveiligheid en digitale veiligheid. Voor deze ontwikkelingen, die al in de begrotingskaders voor 2025 benoemd waren, hoeft nu geen extra bijdrage van gemeenten te worden gevraagd.

Financiën

De insteek voor de nieuwe beleidsperiode 2024-2027 is om een stijging van de gemeentelijke bijdrage zoveel mogelijk te beperken. Dit heeft VRU verwerkt in de resultaatbestemming 2023 en in de begroting. Voor 2025 vraagt de VRU geen aanvullende bijdrage van gemeenten voor het in de bestuursagenda opgenomen nieuwe beleid.

Hieronder volgt een nadere toelichting.

Jaarstukken 2023

Het financiële rekeningresultaat over 2023 bedraagt €4,5 miljoen positief. Dit resultaat wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door een aanvullende overhead vergoeding vanuit het rijk voor crisisnoodopvang in 2022 (€1,6 miljoen) en 2023 (€2,5 miljoen). Deze vergoeding is pas overeengekomen na het opstellen van de begroting voor 2023.

De VRU doet het voorstel om €2 miljoen terug te storten naar de gemeenten. Voor de gemeente Utrecht betekent dat een eenmalig voordeel van €0,632 miljoen in 2024. Dit voordeel kan bijdragen aan het oplossen van het gemeente brede tekort. Voor het resterende positieve resultaat van €2,5 miljoen stelt de VRU voor om dit te storten in de ontwikkel- en egalisereserve. Dit bedrag wordt ingezet voor dekking van doorlopende activiteiten (€0,6 miljoen) en voor de continuering van de huidige taakuitvoering van de VRU en het verbeteren van arbeids- en digitale veiligheid (€1,9 miljoen). In de kaders voor de begroting 2025 had de VRU een aantal ontwikkelingen geschetst met mogelijk financiële gevolgen. Deze ontwikkelingen zouden verder uitgewerkt worden en meegenomen worden bij de ontwerpbegroting 2025. De VRU stelt nu voor om een aantal van deze ontwikkelingen te dekken vanuit het rekeningresultaat 2023. Hierdoor hoeven er voor deze ontwikkelingen in de begroting geen aanvullende middelen van gemeenten gevraagd te worden.

Ontwerpbegroting 2025 en geactualiseerde begroting 2024

De begrote bijdrage voor 2025 van de gemeente Utrecht aan de VRU past binnen het bedrag uit de kaders begroting 2025 en kan worden gedekt binnen het programma Veilige stad. De bijdrage bestaat uit een bijdrage aan het basistakenpakket en een bijdrage voor het Individueel Gemeentelijk Pluspakket.

De bijdrage van de gemeente Utrecht aan het gemeentelijke basistakenpakket bedraagt in 2025 €33,553 miljoen en is conform de bijdrage in de kadernota 2025. De stijging van de gemeentelijke bijdrage met €2,803 miljoen ten opzichte van de oorspronkelijk begrote bijdrage voor 2024 betreft loon- en prijscompensatie, de actualisatie van de ijkpuntscores (de verdeelsleutel tussen gemeenten) en een bijdrage voor de uitbreiding van de brandweer in Amersfoort Noord. De uitbreiding in Amersfoort is nog niet klaar. Voor de toekomst worden hogere structurele kosten verwacht waarvoor binnen de gemeente Utrecht nog geen dekking beschikbaar is.

De bijdrage voor het Individuele Gemeentelijke Pluspakket bedraagt in 2025 €0,567 miljoen euro. Dat is een verlaging van €0,357 miljoen ten opzichte van 2024 in verband met een wijziging in de taakuitvoeringsovereenkomst, namelijk de afbouw van de repressieve functie bij de post Leidsche Rijn. Dit bedrag is als voordeel ingeboekt bij het coalitieakkoord 2022-2026. De berekende voorschotten voor de beheerpakketten voor brandweershuisvesting bleken de afgelopen jaren te hoog. De begroting wordt vanaf 2024 naar beneden bijgesteld met €0,167 miljoen om de afrekening meer in lijn te brengen met de voorschotten.

Begroting 2026

Vanwege het ravijnjaar 2026 waar gemeenten op af koersen stellen de wethouders financiën in de regio gezamenlijk voor om van alle gemeenschappelijke regelingen te vragen dat zij een proces inrichten om tot begrotingskaders voor 2026 te komen. In een zoektocht naar besparingen, maar ook efficiency, is het van belang om niet alleen als individuele gemeente naar de eigen begroting te kijken, maar ook binnen een goed georganiseerd proces naar onze gemeenschappelijke regelingen. Om deze samenwerkingsverbanden de kans te geven deze discussie goed voor te bereiden, willen wij in vroeg stadium het signaal geven dat ook van hen een bijdrage wordt verwacht en dat het bestuurlijke gesprek daarover moet worden voorbereid.

Crisisbeheersing

VRU ontvangt van het rijke BDuR-gelden (Brede Doeluitkering Rampenbestrijding) voor versterking van de crisisbeheersing. De Landelijke Agenda Crisisbeheersing formuleert ambities langs drie inhoudelijke pijlers: Versterken voorbereiding en paraatheid, Versterken van een weerbare samenleving, Bevorderen van kwaliteit en professionaliteit. Het college deelt deze ambities en vraagt bij de VRU graag extra aandacht voor de pijler Versterken van een weerbare samenleving. Dat sluit aan bij de Utrechtse handreiking Maatschappelijke Veerkracht die recent is opgesteld en nu verdere uitwerking vraagt. De huidige maatschappelijke ontwikkelingen maken dat deze pijler van groot belang is geworden naast de paraatheid die al langere tijd op orde is.

Huisvesting

Onder leiding van Twijnstra en Gudde wordt er momenteel een onderzoek uitgevoerd naar de toekomstvisie huisvesting. De VRU maakt nu gebruik van brandweerposten die in het bezit zijn van gemeenten. De huur en energielasten komen voor rekening van de gemeente waar de panden staan. Er worden verschillende scenario's uitgewerkt om hier in de toekomst eventueel anders mee om te gaan. Voor gemeente Utrecht zou dit een toename in de kosten kunnen betekenen.

Daarnaast betekent de groei van de stad en de regio dat de opkomsttijden van de brandweer kunnen oplopen en daarmee kan de wettelijke norm mogelijk niet gehaald worden. Op basis van de huidige verdeelsystematiek betaalt de gemeente Utrecht 32% mee aan nieuwe panden in de regio.

Investerings in nieuwe brandweerpanden zullen tot extra kosten voor de gemeente leiden, waar niet direct een vergoeding van het gemeentefonds tegenover staat.

Voor de ontwikkeling van de Merwedekanaalzone heeft VRU berekend dat zij vanuit bestaande brandweerkazernes op tijd en met voldoende slagkracht kunnen opkomen. Voor verdere groei in de stad en de regio is dat nog niet onderzocht. Het college constateert dat de VRU hiermee bezig is en onderstreept het belang en de noodzaak hiervan.

Inhoudelijke resultaten 2023

In aanvulling op de financiële stukken informeert het college de raad ook graag over de resultaten die de VRU in 2023 heeft bereikt voor gemeente Utrecht. Over deze resultaten is in de zienswijzebrief een compliment opgenomen.

Brandweerrepressie

- 2352 brandweer uitrukken, waarvan 183 voor gebouwbrand (in 2022 was dit 2439; hoe minder hoe beter)
- 89% van de uitrukken wegens gebouwbrand was binnen de norm voor de opkomsttijd (feitelijk ligt dit mogelijk hoger doordat de aankomst niet altijd direct is gemeld; dit gaat in de toekomst geautomatiseerd)

Risicobeheersing

- 1636 adviezen ten aanzien van brandveiligheid, o.a. bij bouw en bij evenementen (planning was 1828)
- 2592 keer toezicht op brandveiligheid, vnl. bij gebruik (planning was 3817)
- Op 39% van de scholen voorlichting over brandveilig gedrag (streven was 40%, maar schooljaar is nog niet om)
- 62 informatiepakketten over brandveiligheid n.a.v. geboorteaangifte (laag aantal omdat gemeente Utrecht is gestopt met verstrekken aanvraagkaart bij geboorteaangifte)
- 17 keer voorlichting brandveiligheid op verzoek van inwoners
- 3 keer roadshow voorlichting over (brand)veilig leven
- Expositie (brand)veilig leven in bibliotheek Leidsche Rijn
- Inspectie BRZO bedrijven BASF (I-Qatalyst) en VARO Energy

Crisisbeheersing

- Twee keer opgeschaalde incidentbestrijding ivm grote brand
- Ontwikkeling incidentbestrijdingsplannen Dijkkring 14-15-44, Extreem geweld en terrorisme, I-Qatalyst
- Ontwikkeling aandachtskarten Vechtsebanen, Ontploffbare oorlogsresten, Extreem weer, Justitiële inrichtingen, Straling
- Grootschalige oefening Explosive Lion

Vervolg

De ingekomen zienswijzen op de voorlopige financiële stukken worden betrokken bij het opstellen van de definitieve stukken, die op 8 juli 2024 ter vaststelling voorliggen bij het Algemeen Bestuur van de VRU.

Participatie

Er heeft geen participatie plaatsgevonden over dit voorstel.

Communicatie

Er is geen aanvullende communicatie voorzien.

Niet-Referendabel

De Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht is niet van toepassing omdat dit een raadsvoorstel betreft over stukken van een gemeenschappelijke regeling (artikel 1:2 lid 2 onder i Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht).

Bijlagen

Bijlagen besluitvorming

- Zienswijzebrief financiële stukken VRU

Bijlagen informatief

- Aanbiedingsbrief financiële stukken VRU
- Voorlopige jaarstukken 2023 VRU
- Ontwerpbegroting 2025 en geactualiseerde begroting 2024 VRU

- Zienswijzen kaders ontwerpbegroting 2025 en geactualiseerde begroting 2024
- Infographic jaaroverzicht VRU 2023